

„Ó, mondd, Te **mit** választanál...”

**A tanár felelőssége és lehetőségei
a kötelező olvasmányok kiválasztásában**

✧ Gombos Péter

Kaposvári Egyetem

HUNRA

Az olvasás mint befogadás

A befogadást akadályozó tényezők

- *Mi a célja az olvasásnak?*

Nem a kifejező szándékot kell rekonstruálni, hanem a szöveg és a befogadó közti dialógust kell elősegíteni (lásd Gadamer).

E dialógus akadályai lehet:

- értelmi,*
- érzelmi kapcsolat hiánya.*

A befogadás „akadályai”

Az értelmi kapcsolat hiánya

*„a szövegértés sikeressége nem csak az olvasón múlik,
hanem nagymértékben az olvasott szövegen is” (Steklács, 2007)*

- Az olvasás értelmezés (Gadamer).
- Szerző – mű – közönség → nem lehet passzív! (Jauss);

Miért lesz passzív a (gyermek)olvasó?

- szókincs,
- a szövegek „nyelvi alkalmatlansága”,

A befogadás „akadályai”

Az érzelmi kapcsolat hiánya

– az értékrend (nehéz azonosulni),

– a tempó!

– küllem, terjedelem,

– egyéb „tankcsapdák”:

- olvasónapló;
- nem „testhezálló” könyv;
- nem motiválunk.

Felmérés – 2009

- 2009. február–március.
- A vizsgált kör: magyartanárok (felső tagozat).
- Kb. 80 intézmény 100 magyartanára.

Amire választ kerestünk:

- Tényleg 50 éve ugyanazt olvastatjuk? (Merünk változtatni?)
- Milyen szempontok alapján választunk „kötelezőt”?
- Tapasztalatok konkrét könyvekről.

Mit olvastatunk?

- Feltevés: „a nagy hatos”
 - Egri csillagok: 96
 - A Pál utcai fiúk: 96
 - Szent Péter esernyője: 84
 - Légy jó mindhalálig: 84
 - A kőszívű ember fiai: 76
 - Az arany ember: 47
- A következő:
 - Ábel a rengetegben: 32
 - A kis herceg, Harry Potter 9(71 könyv került a listára)

Mi alapján választunk?

- Tankönyv, munkafüzet, egyéb segédanyagok tartalma 57
- A gyerekek érdeklődése 39
- Kollégák ajánlása 12
- Szakfolyóiratban, szakkönyvben olvasott ajánlás 12
- Tanterv (ez nem volt választható!!!) 3
- Egyéb 1
- Könyvtáros ajánlása 0!!!

Mit szeretnek/nem szeretnek olvasni?

I. 45,8%

II. 14,6%

III. 10,8%

31 könyv, 9 kapott
legalább 3 „szavazatot”

Mit szeretnek/**nem szeretnek** olvasni?

I. 52%

II. 14%

III. 11%

7(!) könyv, ebből 6
legalább 3 szavazattal

Elégedettek lehetünk?

- Igen, szívesen és jó arányban olvassák el a feladott könyveket. 13%
- Igen, bár maximum az osztály fele olvassa el könnyen, szívesen a könyveket. 16%
- Igen. Nem szívesen, nem könnyen olvasnak, de teljesítik a feladatot. 32%
- Nem, csak kevesen olvassák el a regényeket. 34%
- Nem, egyáltalán nem vagy alig olvassák el a gyerekek a könyveket. 5%

Merünk változtatni?

A változtatásról:

- a „hajlandóság” nem életkorfüggő,
- nem (vagy ritkán) befolyásolja a hatékonyságot,
- az indokai egyformák,
- ritka az IGAZI váltás!!!

Változtatott már a feladott olvasmányon?

69%

31%

- Nem változtattam még
- Változtattam már

„Szívesen változtatnék, ha a tanterv lehetővé tenné.”

Merünk változtatni?

A változtatásról:

- Nem hat, hanem hét könyv „forog”...
- *A kőszívű ember fiai* helyett *Az arany ember*?
- Mikszáth helyett Mikszáth?
- *Ábel*?
- „problémafelvető” irodalom?

„Egyelőre nem tudom, mire cserélném, de gondolkodom rajta.”

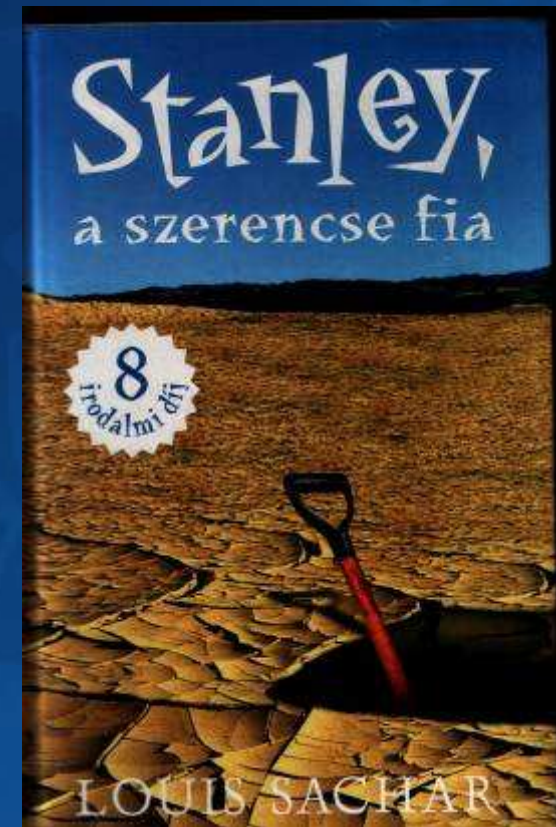
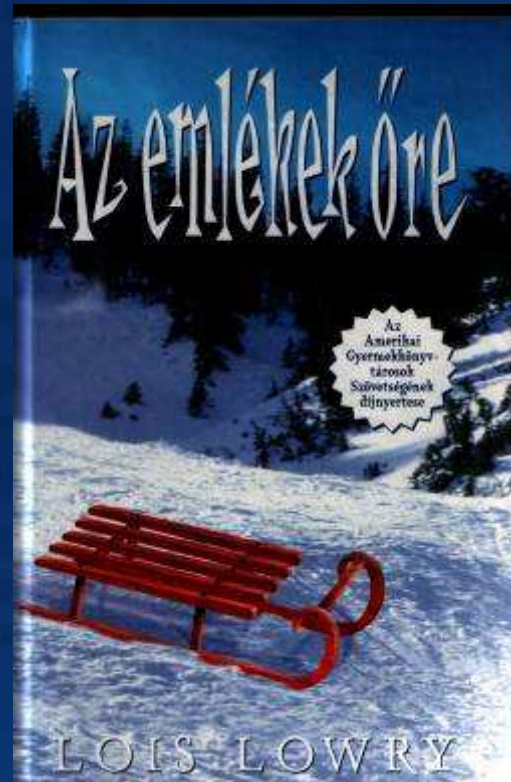
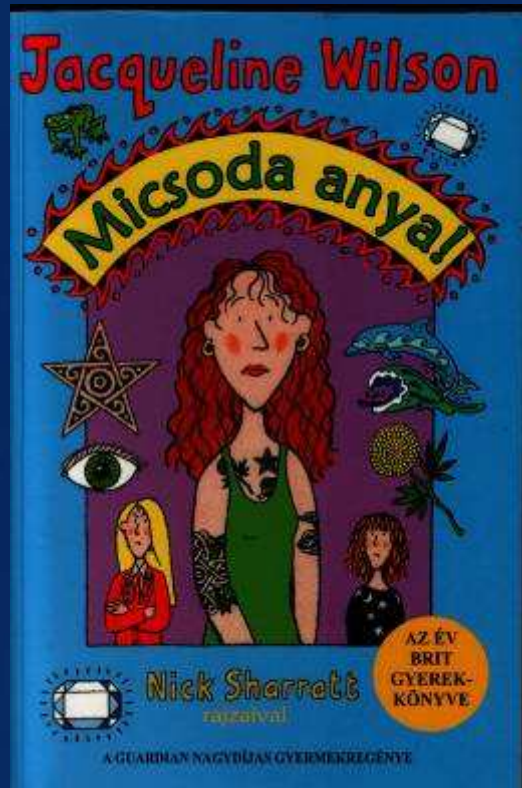
Mit olvastassak?

Egri csillagok vs. Harry Potter?

„Pályám elején klasszikusokat olvastattam, aztán újakat.
Úgy érzem, nem dobhatjuk sutba a régieket, csak más módszerekkel kell dolgozni.”

Amik lemaradtak...

Amik lemaradtak...

4–6. osztály

Lányoknak:

Louis Sachar:

Laura titkos társasága

Christina Nöstlinger:

Cseregyerek

Katherine Paterson:

A nagy Gily Hopkins

Részletek a *Trapitiből*

Felix Salten: *Bambi*

„Uniszex”:

L. S. Park: *Min mester inasa*

Anne Fine: *A kilencedik felhőn*

Fiúknak:

Louis Sachar: *Bradley, az osztály réme*

L. S.: *David nem hagyja magát*

Christopher Paul Curtis: *Bud vagyok, uram!*

Frank Cottrell Boyce: *Milliók*